

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

- ชื่อองค์ความรู้ การดำเนินงานขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง|
- ชื่อเจ้าของความรู้ นางสาวอภิญา กำชัย ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
- องค์ความรู้ที่บ่งชี้ (เลือกได้จำนวน ๑ หมวด)

- หมวดที่ ๑ สร้างสรรค์ชุมชนพึ่งตนเองได้
- หมวดที่ ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัวอย่างสมดุล
- หมวดที่ ๓ เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีธรรมาภิบาล
- หมวดที่ ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

๔. ที่มาและความสำคัญในการจัดทำองค์ความรู้ (อธิบายโดยละเอียด)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) กำหนดให้การสร้างความ เป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็น ๑ ใน ๑๐ ยุทธศาสตร์ ที่มุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของ กลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน แก้ไขปัญหา ความยากจน เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการ พื้นฐานทางสังคมของภาครัฐ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพชุมชน และเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชน พึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ ทางเศรษฐกิจมากขึ้น และเพื่อขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลและ นโยบายกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน กำหนดให้การพัฒนาอาชีพครัวเรือน เป็น ๑ ใน ๓ ปัจจัย ขับเคลื่อนวาระกรมการพัฒนาชุมชน ปี ๒๕๖๐ (CDD Agenda 2017) มุ่งผลให้ “เศรษฐกิจครัวเรือนมีความมั่นคง ประชาชน ใช้ชีวิต อยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข” และดำเนินการภายใต้ “โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานราก คือ “รายได้” ทำให้ประชาชนในชุมชน มีรายได้ เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงและยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยการสร้างอาชีพ ผ่านกระบวนการ “สร้าง สัมมาชีพชุมชน” ภายใต้แนวคิด “ชาวบ้านสอนชาวบ้าน” การดำเนินงานขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนจึงถือเป็น ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอาชีพให้ครัวเรือน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อยกระดับครัวเรือนให้มี ความมั่นคง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

๕. รูปแบบ กระบวนการ หรือลำดับขั้นตอน (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน)

๕.๑ ศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๕.๒ ดำเนินกิจกรรมสร้างเครือข่ายที่มหาวิทยาลัยพุมชน โดยดำเนินการ ดังนี้

- คัดเลือกปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพที่อยู่ในหมู่บ้านเป้าหมาย หมู่บ้านละ ๕ คน
- คัดเลือกครัวเรือนเข้าร่วมฝึกอบรมอาชีพ โดยพิจารณาจากครัวเรือนที่มีรายได้น้อย (ข้อมูล

จปฐ.) ที่สามารถพัฒนาได้และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมเป็นลำดับแรก หมู่บ้านละ ๒๐ ครัวเรือน ผ่านการจัด เวทีประชาคม และนำข้อมูลชุมชน เช่น ข้อมูลด้านอาชีพ ภูมิปัญญา รายได้ กลุ่มอาชีพ องค์กรชุมชน หรือ แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน มาประกอบการพิจารณาคัดเลือก พร้อมสำรวจอาชีพที่ต้องการฝึกอบรม

๕.๓ ดำเนินกิจกรรมสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน ในรูปแบบการฝึกอบรม ระยะ เวลา ๒ วัน โดยให้ที่มหาวิทยาลัยพุมชน จำนวน ๕ คน ทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการจัดกระบวนการ

เรียนรู้ โดยมีทีมสนับสนุนการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชนในพื้นที่ และหน่วยงานภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้องของเขาร่วมกิจกรรมและสนับสนุนในส่วนที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดดังนี้

วันที่หนึ่ง ภาควิชาการ : เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและน้อมนำสู่การปฏิบัติเนนไคร้วเรือนเป้าหมายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับพื้นฐาน ไปปฏิบัติอย่างเปนรูปธรรมและต่อเนื่อง
๒. แนวทางการสร้างสมาชิกชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. วิเคราะห์อาชีพที่ครัวเรือนเป้าหมายคัดเลือก (ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพ/โอกาสทางการตลาด) เพื่อไคร้วเรือนเป้าหมายเห็นแนวโน้มผลสำเร็จของการประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน
๔. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ครัวเรือนเป้าหมายคัดเลือก ประกอบด้วย
  - ความสำคัญ/ความจำเป็น/ความเปนมา
  - วิธีการ/ขั้นตอน/กระบวนการในการประกอบอาชีพ
  - คุณภาพมาตรฐาน
  - ตลาด/ช่องทางการตลาด
  - การพัฒนาต่อยอดขยายผล และอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้การประกอบอาชีพมั่นคงและยั่งยืน
๕. แสดงวิธีการประกอบอาชีพใหญ่เปนตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้จากกรณีสังเกต การฟัง การกระทำหรือการแสดงดังกล่าว โดยดำเนินการ ณ บานวิทยากรสมาชิกชุมชนหรือปราชญ์ชุมชนดานอาชีพ ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การเรียนรู้ดานอาชีพ หรือสถานที่ที่เหมาะสม

วันที่สอง ภาคปฏิบัติ : ดำเนินการฝกปฏิบัติอาชีพไคร้วเรือนเป้าหมาย ณ สถานที่ที่ครัวเรือนที่เขารับการฝึกอบรมอาชีพจัดเตรียมไว้ โดยมีวิทยากรสมาชิกชุมชน และทีมสนับสนุนการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชนในพื้นที่ติดตามเปนพี่เลี้ยงในการฝกปฏิบัติ

๔. กำกับ ติดตามให้ทีมวิทยากรสมาชิกชุมชนระดับหมู่บ้านและทีมสนับสนุนการขับเคลื่อนสมาชิกชุมชนในพื้นที่ ติดตามสนับสนุนการประกอบอาชีพของครัวเรือนเป้าหมายที่ผานการอบรมอาชีพ เพื่อส่งเสริมไคร้วเรือนฯ ประกอบอาชีพที่ไดฝกปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๕. สนับสนุนให้สถาบันหรือกองทุนชุมชนจัดระบบบริหารการจัดการเงินทุนชุมชนเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการ ประกอบอาชีพและช่องทางการตลาด แก่ครัวเรือนสมาชิกชุมชนหรือกลุ่มสมาชิกชุมชนเพื่อให้สามารถประกอบ อาชีพและสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง

๖. สนับสนุน ส่งเสริม ไคร้วเรือนเป้าหมายที่ผานการฝกอบรมที่ประกอบอาชีพเดียวกันหรือประเภทเดียวกัน และประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่องได้มีการรวมกลุ่ม และสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาเปนกลุ่มอาชีพตามหลัก ๕ ก หรือ ตามแนวทางการสร้างกลุ่มสมาชิกชุมชนสู่การเปนผู้ประกอบการชุมชน (Community Entrepreneur : CE) ที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด โดยพิจารณาดำเนินการตามความพร้อมของแต่ละกลุ่ม และเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการลงทะเบียนเปนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ต่อไป

๖. เทคนิคในการปฏิบัติงาน (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน)

๖.๑ ศึกษาข้อมูลและแนวทางการดำเนินงานสัมมาชีพชุมชนให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๒ สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานกับผู้นำชุมชน หรือแกนนำอย่างชัดเจน

๖.๓ คัดเลือกปราชญ์สัมมาชีพ โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในการประกอบอาชีพ ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ รวมถึงมีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่บุคคลอื่น

๖.๔ การคัดเลือกครัวเรือนเป้าหมาย เน้นการคัดเลือกจากครัวเรือนที่มีความสมัครใจ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

๖.๕ การสำรวจและคัดเลือกอาชีพที่ต้องการฝึกอบรม ต้องพิจารณาข้อมูลจากหลายด้าน คำนึงถึงบริบทของพื้นที่ และความต้องการของชาวบ้านเป็นสำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จได้อย่างแท้จริง

๗. ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหา (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน)

๗.๑ ครัวเรือนเป้าหมายที่ดำเนินการตามโครงการฯ อาจยังไม่มีความต้องการเท่าที่ควร

แนวทางทางแก้ไขปัญหา เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนควรลงพื้นที่ติดตาม สนับสนุนการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง และพัฒนาให้มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

๘. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน)

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานสัมมาชีพชุมชน และพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น